

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-3346/2018. számú ügyben

Előadó: dr. Seres Péter

Érintett szerv: Országos Rendőr-főkapitányság

2018.

**Az alapvető jogok biztosának
jelentése
az AJB-3346/2018. számú ügyben**

Ügyintéző: dr. Seres Péter

Az eljárás megindulása

A panaszos beadványa szerint 2018-ban Németországban vásárolt egy Ford Transit Custom márkájú kisbuszt cége részére. A gépjármű hazaszállításához a német hatóságoktól – díj ellenében – beszerzett ún. sárga színű, ideiglenes rendszámot.

Magyarország területén, Tatabánya térségében megállították a rendőrök, akik forgalmi engedélyét és a rendszámot elvették, ezen kívül 15.000 Ft helyszíni bírságot is kiszabtak.

A panasz alapján felmerült a tisztességes eljáráshoz való jog, valamint a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének gyanúja. Erre figyelemmel – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 20. § (1) bekezdése alapján – vizsgálatot rendeltem el.

Érintett alapvető jogok

A jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)

A tisztességes eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. Cikk (1) bekezdés]

Az alkalmazott jogszabályok

- a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.)
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.)
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.)
- az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ)
- a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII.28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet)
- az Európai Unió Tanácsának a járművek nyilvántartásba vételéhez kapcsolódó okmányokról szóló 1999/37/EK irányelve (a továbbiakban: Irányelv)

- a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ)

- az 1980. évi 3. törvényerejű rendelettel kihirdetett 1968. évi november 8. napján Bécsben aláírásra megnyitott Közúti Közlekedési Egyezmény (a továbbiakban: Bécsi Egyezmény)

A megállapított tényállás

2018 nyarán a panaszos magyarországi cége részére Németországban vásárolt egy Ford Transit Custom típusú kisbuszt. A hazaszállításához a német hatóságtól ideiglenes rendszámot kért és kapott. Az ideiglenes rendszám (német nevén: Kurzzeitkennzeichen) 5 napig volt érvényes. Az érvényességi időszak alatt a panaszos a gépjárművel belépett Magyarország területére. Még aznap, 2018. június 9-én, a hazafelé vezető úton, a panaszossal szemben intézkedést foganatosítottak a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Mélyégi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Alosztálya alárendeltségébe tartozó rendőrök. Az intézkedés során azt állapították meg, hogy a hatósági jelzéshez tartozó forgalmi engedély hiányos, abban a tulajdonos nevében és az alvázszámon kívül más bejegyzés nem szerepel.

Az intézkedő rendőr arról tájékoztatta a panaszost, hogy a nemzetközi forgalomban részt vevő külföldi hatósági jelzéssel és forgalmi engedéllyel ellátott jármű vezetője a járművel Magyarország területén abban az esetben közlekedhet, ha a külföldi hatósági jelzés és a forgalmi engedély érvényes és az megfelel a Bécsi Egyezmény 35. cikk 1. a) bekezdésében foglaltaknak.

A járőr azt is közölte a panaszossal, hogy szabálysértést követett el, ezért elveszi a hatósági jelzéseket a hozzá tartozó forgalmi engedéllyel együtt. A szabálysértés elkövetésének tényét a panaszos a helyszínen tudomásul vette, azt elismerte, a helyszíni bírságot elfogadta, a hatósági jelzéseket a gépjárműről saját kezűleg leszerelte és átadta az intézkedő rendőröknek. Utóbbiak – a panaszos elmondása szerint – arra tettek ígéretet, hogy azokat és a forgalmi engedélyt 5 nap múlva visszakapja. Ez azonban nem történt meg a panaszbeadvány benyújtásáig.

A vizsgálat megállapításai

1. A hatásköröm tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, kötelező tagság alapján működő köztisztviselő, a Magyar Honvédség, rendvédelmi szerv, közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében, nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve, közjegyző, törvényszéki végrehajtó, önálló bírósági végrehajtó vagy közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Vizsgálatom során az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) vezetőjétől tájékoztatást, illetve az eljárás jogszerűségével kapcsolatos álláspontját kértem. A válasz szerint az intézkedő rendőrök az ORFK álláspontjával meggyőzően jártak el, így a vizsgálatom érintettjének – az irányítási és utasítási jogkör alapján – az ORFK-t tekintettem.

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (5) bekezdés a) pontja értelmében a vizsgálat

érintett ORFK rendvédelmi szerv, így tevékenységének vizsgálatára rendelkezem hatáskörrel.

2. Az alapvető jogok és az ügy érdeme tekintetében

I. Az alapvető jogok biztosja egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta a biztosok következetesen, zsinórmértékként támaszkodnak az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazzák az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) alapjogokkal kapcsolatos megfogalmazása nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, legalábbis az alapjogi követelmények és alapjogok tekintetében nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ellentétes lenne a korábbi Alkotmány szövegével. A normaszövegben előfordul részben eltérő fogalmazásmód, kiegészítés, kihagyás, de mindaddig, amíg az alkotmányértelmezési monopóliummal felruházott Alkotmánybíróság ellenkezően nem nyilatkozik – álláspontom szerint – *vélemezendő, hogy az Alkotmány szövegéhez kapcsolódó korábbi alkotmánybírósági megállapításokra valamennyi alaptörvény-értelmezőnek, így az alapvető jogok biztosának is figyelemmel kell lennie.*

Az ombudsmani gyakorlatban továbbra is hivatkozási pontot jelent tehát az egyes alkotmányos jogokat és követelményeket értelmező alkotmánybírósági esetjog. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában mutatott rá arra, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

I/1. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a tisztességes eljáráshoz való jogot explicite nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jobbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszert testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már expressis verbis tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják. A tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni, és amely hatékony gátját képezi a garanciális szabályok szándékolt félretételének, félreértelmezésének, az egységes jogalkalmazás hiányából, a kiszámíthatatlanságból következő tényleges és eshetőleges érdek- és jogsérelmek bekövetkezésének.

A közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszerűség követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők. (49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat)

Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az érintettek jogainak érvényesülését.

I/2. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. (9/1992. (I. 30.) AB határozat) Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. (9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat) Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. (56/1991. (XI. 8.) AB határozat)

II.

II/1. Vizsgálatom során megkerestem az országos rendőrfőkapitányt és arra kértem, hogy tájékoztasson a panaszost érintő eljárásról és annak jogszabályi háttéréről.

Az ORFK vezetője válaszában részletesen tájékoztatott mind a konkrét intézkedésről, mind a rendőrség jogi álláspontjáról.

A rendőrfőkapitány a járőr intézkedésekor hivatkozott Bécsi Egyezményvel kapcsolatos álláspontját is kifejtette:

A Bécsi Egyezmény 35. cikk 1. a) bekezdése előírja, hogy a nemzetközi forgalomban részt vevő minden gépjármű és a könnyű pótkocsi kivételével minden gépjárműhöz kapcsolt pótkocsi azért, hogy a Bécsi Egyezmény rendelkezéseiben foglalt előnyökből részesüljön, szerepeljen valamelyik Szerződő Fél vagy ennek szerve nyilvántartásában és a gépjármű vezetője hordja magánál a nyilvántartásba vételt igazoló, akár a Szerződő Fél hatósága vagy ennek szerve által, akár a Szerződő Fél vagy szerve nevében az erre felhatalmazott egyesület által kiállított érvényes igazolványt. A forgalmi engedélynek nevezett igazolvány legalább az alábbiakat tartalmazza:

a) a Bécsi Egyezmény 2. Függelékében meghatározott módon összeállított és forgalmi rendszámnak nevezett sorszámot;

b) a jármű első nyilvántartásba vételének időpontját;

c) a forgalmi engedély jogosítottjának a teljes nevét és lakcímét;

d) az alváz sorszámát (a gyártó gyártási- vagy sorozatszámát);

e) a jármű gyártójának nevét vagy típusát;

f) áruszállításra szolgáló jármű esetében a megengedett legnagyobb összsúlyt;

g) az érvényességi időtartamot, ha az nem korlátlan.

Az igazolvány bejegyzéseit latin, illetőleg angol kurzív betűkkel kell feltüntetni, vagy ilyenekkel megismételni.

A rendőrség szerint amennyiben a jármű forgalmi engedélye nem felel meg a Bécsi Egyezményben foglaltaknak, az érvénytelen hatósági engedélynek minősül, amelyre figyelemmel a jármű Magyarországon történő közlekedése, a forgalomban való részvétele jogellenesnek tekinthető.

A vizsgált ügyben végrehajtott rendőri intézkedés további jogszabályi háttérét a főkapitány az alábbiak szerint összegezte:

Az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó

előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

Az Rtv. 44. § (1) bekezdés d) pontja szerint a rendőr a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – a helyszínen elveheti.

A KRESZ 5. § (1) bekezdés a) pontja kimondja, hogy a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelynek jogszabályban meghatározott érvényes hatósági engedélye van.

Az ORFK szerint a panaszos megvalósította a KRESZ 5. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a Szabs. tv. 221. §-a szerint minősülő érvénytelen hatósági engedéllyel vagy jelzéssel való közlekedés szabálysértését. A jogsértés miatt a Korm. rendelet 97. § (1) bekezdés b) pontja alapján az ellenőrző hatósági személy a hatósági engedélyt és jelzést a helyszínen elveszi, ha érvénytelen külföldi hatósági engedéllyel és jelzéssel vettek részt a közúti forgalomban.

A BM rendelet 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, illetőleg helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a Szabs. tv.-ben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

Megkeresésem alapján meghallgatták mindkét intézkedő rendőrt, akik elmondták, hogy tájékoztatták a panaszost a fent leírt jogszabályhelyekről és a szabálysértés tényéről, valamint 15.000 Ft helyszíni bírságot szabtak ki, amelyet a panaszos a helyszínen tudomásul vett, illetve a szabálysértést elismerte. Ezen kívül tájékoztatták a panaszost a Bécsi Egyezmény 35. cikk 1. a) bekezdésében foglaltakról, miszerint a jármű forgalmi engedélye nem felel meg az abban foglaltaknak, ezért a Magyarországon történő forgalomban való részvétele jogellenes.

Össességében az ORFK azt állapította meg, hogy panasz tárgyává tett rendőri intézkedés során a sárga színű, német ideiglenes hatósági jelzés és a forgalmi engedély bevonása, valamint a rendőri intézkedés a vonatkozó jogszabályok alapján törvényes, arányos és szakszerű volt.

Az ún. Kurzzeitkennzeichen használatának jogszerűségével, tiltásával kapcsolatban az országos rendőrfőkapitány álláspontja az alábbiakban foglalható össze:

A külföldi ideiglenes rendszámmal ellátott járművek rendőri ellenőrzésekor két körülményt szükséges vizsgálni. Az egyik az ideiglenes hatósági jelzés és a hozzá tartozó hatósági engedély érvényessége, a másik pedig a külföldi rendszámmal ellátott járművek magyarországi közlekedésére vonatkozóan a Kkt. 25/B. §-ában meghatározott külön előírások betartása. Utóbbi előírások megsértése a panaszos ügyében nem merült fel.

A KRESZ 5. § (1) bekezdés a)-b) pontjában foglaltak szerint a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelynek jogszabályban meghatározott érvényes hatósági engedélye van, és amelyre külön jogszabályban meghatározott számú, típusú és elhelyezésű hatósági jelzés(ek), rendszám(ek) van(nak) felszerelve.

A Korm. rendelet rendelkezik a hatósági engedély és a hatósági jelzés érvényességéről, annak hatálya azonban nem terjed ki a külföldi hatóság által kiadott hatósági engedélyre és jelzésre. A külföldi hatóság által kiadott forgalmi engedély és rendszám érvényessége vonatkozásában – a rendőrfőkapitány álláspontja szerint – a Bécsi Egyezmény már hivatkozott rendelkezései az irányadóak.

A panaszos a járművel Magyarország területén a Német Szövetségi Köztársaságban kiadott ideiglenes rendszám(ek)találva (Kurzzeitkennzeichen) és a hozzá tartozó forgalmi engedéllyel vett részt a közlekedésben. Az ORFK olvasatában ez a típusú ideiglenes rendszám(ek) és forgalmi engedély a német jogszabályok szerint az egyes német közigazgatási egységek közötti átszállítást, próbautakat és műszaki érvényesség nélkül a vizsgahelyre történő közlekedést hivatott biztosítani. Álláspontjuk szerint a jármű külföldre szállításához nem ezt, hanem a jobb szélén piros sávval ellátott ideiglenes rendszám(ek)találva (Ausfuhrkennzeichen) kell a

járműre kiváltani. Figyelemmel azonban arra – folytatódik a főkapitány levele –, hogy a vonatkozó német jogszabályi rendelkezések hatálya nem terjed ki más országra, a német hatóságok által kiadott ideiglenes rendszám magyarországi érvényessége tárgyában nem a vonatkozó német jogszabályt, hanem a Bécsi Egyezmény már említett rendelkezéseit kell alkalmazni.

A vizsgálat tárgyát képező rendőri intézkedés során a bemutatott forgalmi engedély nem felelt meg a Bécsi Egyezmény 35. Cikk 1. a) bekezdésében meghatározott minimális adattartalomra vonatkozó követelményeknek, mivel nem tartalmazta többek között az első nyilvántartásba vételének dátumát. Erre figyelemmel, a panaszbeadvány tárgyát képező intézkedés során bemutatott ideiglenes forgalmi engedélyt úgy kellett tekinteni, mint a magyarországi közlekedés vonatkozásában érvénytelen hatósági engedélyt.

A Korm. rendelet 97. § (1) bekezdés b) pontja alapján az ellenőrző hatósági személy a hatósági engedélyt és jelzést a helyszínen elveszi, ha érvénytelen külföldi hatósági engedéllyel és jelzéssel vettek részt a közúti forgalomban. A Szabs. tv. 221. §-a alapján, aki érvénytelen hatósági engedéllyel vagy jelzéssel, illetve olyan járművel vesz részt a közúti forgalomban, amelynek a műszaki érvényességi ideje lejárt, szabálysértést követ el. Ennek alapján – a főkapitány álláspontja szerint – az intézkedő rendőrnek kötelessége volt a Szabs. tv.-ben meghatározott szankciót alkalmaznia. A rendőr diszkrecionális jogával élve – a lehetséges szankciók közül – a helyszíni bírság lehetőségével élt.

Az ORFK vezetője szerint a hivatkozott jogszabályi háttér egyértelmű iránymutatást ad a rendőri intézkedések jogszerű végrehajtásához.

II/2. A panaszos beadványához csatolta a Debreceni Járásbíróság bírósági titkárának azon szakmai összegzését, melyben – folyamatban volt ügyekre hivatkozva – kifejtette, hogy az Európai Unió tagállamában kiállított ideiglenes rendszám Magyarországon is érvényes.¹

A bírósági ügyszámokat nélkülöző írás ugyanakkor csak tájékoztató jellegű, jogforrásként nem alkalmazható.

Vizsgálatom eredményessége szempontjából viszont meghatározó a Kúria 28/2017. számú közigazgatási elvi határozata.² (Kfv.III.37.921/2016.)

A 2017 elején meghozott határozat összegzése kimondja, hogy „a Németországban kiállított ideiglenes forgalmi engedély érvénytelenségének megállapítása és a gépjármű hatósági jelzésének a helyszíni ellenőrzésekor történő azonnali elvétele, a gépjármű továbbközlekedésének megakadályozása nem tekinthető jogszerű intézkedésnek, így az emiatt tett panasz elutasítása sem jogszerű.”

A kúriai felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás lényegében megegyezett a panaszos ügyében feltárt tényállással.

A Kúria határozatának alapjául szolgáló ügyben a felperes keresetében az alperes – a másodfokon eljáró ORFK – határozatának felülvizsgálatát, hatályon kívül helyezését, és annak megállapítását kérte, hogy vele szemben jogszabálysértően, nem a hatályos jogszabályok szerint járt el a rendőr.

Az alperes védekezésében ugyanazt a jogi álláspontot képviselte a per során, mint amit jelen panasz tárgyában az előzőekben részleteztem.

A bíróság azonban a felperes keresetét megalapozottnak értékelte, és az alperes határozatát – az elsőfokú határozatra is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú rendőrhatalóságot új eljárásra kötelezte. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy különös súllyal

¹

https://debrecenitorvenyszek.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/ideiglenes_rendszamok_az_eu_t_eruleten.pdf

² <http://kuria-birosag.hu/hu/elvhat/282017-szamu-kozigazgatasi-elvi-hatarozat>

vette figyelembe azt a körülményt, hogy a felperes nem autókereskedőtől kapott a gépjármű üzemeltetéséhez szükséges, ún. sárga színű rendszámot, hanem a német hatóságoktól kérte azt meg, és az annak kiváltásához szükséges díjakat is megfizette. A felperes mindent megtett annak érdekében, hogy a gépjárművet szabályszerűen behozhassa Magyarország területére, és azzal a lakóhelyéig közlekedhessen. A felperes a birtokában levő okirat alapján közlekedett, és érkezett Magyarországra a gépjárművel.

A bíróság álláspontja szerint az, hogy a jármű első nyilvántartásba vételének időpontja nem szerepelt az ideiglenes forgalmi engedélyen, önmagában nem teszi érvénytelenné az ideiglenes forgalmi engedélyt, tekintettel arra, hogy a forgalmi engedély maga ideiglenes jelleggel, és egy szűk időintervallum tekintetében engedélyezte a gépjármű közlekedésben való részvételét, kifejezetten arra az útvonalra, amelyen a jármű hazaszállítása megoldható. Így az első nyilvántartásba vétel időpontja, ami egyébként általában a forgalmi engedély elengedhetetlen tartozéka és érvényességének egyik követelménye, ebben az esetben az ideiglenes forgalmi engedélynek nem okvetlenül része.

A bíróság érvelésében szerepelt a Korm. rendelet 47. § (4) bekezdésére való utalás is, miszerint az ideiglenes forgalmi engedéllyel közlekedő gépjármű esetében a forgalmi engedélynek nem tartalma a nyilvántartásba vétel, hiszen arra a belföldön hatályos Korm. rendelet további harminc napos határidőt enged a belföldi üzembentartó számára. A (4) bekezdés 2. fordulata pedig azt is rögzíti, hogy ezen harminc napos időszakon belül a jármű külföldre történő kiviteléhez kiadott érvényes rendszámot a Kkt. 25/B. §-ában meghatározott, a közlekedési igazgatósági hatóság által kiadott magyar hatósági jelzésnek kell tekinteni.

Az alperes rendőrhatóság felülvizsgálattal élt, azonban a Kúria döntése szerint az nem volt megalapozott.

Az alperes ugyanis felülvizsgálati kérelmét olyan nemzetközi szerződésre – a Bécsi Egyezményre – alapította, amelyet Magyarország uniós tagsága előtt hirdettek ki. Az ügy megítélése szempontjából azonban alapvető jelentőséggel bírt, hogy abban az Európai Unión belüli közlekedésről, árumozgásról volt szó. Az áruk szabad mozgását – a belső piac négy alapvető szabadságának egyikét – az Európai Unió a működéséről szóló szerződésben, az EUMSZ-ban deklarálja.

Az Irányelv – amelynek való megfelelést a Korm. rendelet 121. § a) pontja is rögzíti – 4. cikke arról rendelkezik, hogy alkalmazásában „az egyik tagállam által kiállított forgalmi engedélyt a többi tagállam elismeri a nemzetközi közlekedésben részt vevő jármű azonosításához vagy a járműnek egy másik tagállamban történő újbóli nyilvántartásba vételéhez”.

Az Irányelv 2. cikkének c) pontja szerint a „forgalmi engedély” az az okmány, amely bizonyítja, hogy a járművet egy tagállamban nyilvántartásba vették. A b) pont szerint pedig a „nyilvántartásba vétel” egy járműnek a közúti közlekedésben való részvétel céljára történő forgalomba helyezésének hatósági engedélyezése, beleértve a jármű azonosítását és egy rendszám néven ismert sorszám kiadását. Az Irányelv szövege nem tesz különbséget az állandó és az ideiglenes forgalmi engedély között, azaz a 4. cikkben foglalt tagállamok közötti elismerési kötelezettség az ideiglenes forgalmi engedélyekre (és ebből következően az ideiglenes rendszámokra) is kiterjed.

A Bizottság az Irányelv tagállami értelmezésének elősegítésére 2007-ben C 68/15. számon értelmező közleményt bocsátott ki a másik tagállamból származó gépjárművek nyilvántartási eljárásáról. A közlemény nem kötelező uniós aktus, azonban a nemzeti bíróságok az előttük folyó eljárások során kötelesek azt figyelembe venni.

Az Irányelvből – mivel annak szövege nem tesz különbséget az állandó és az ideiglenes forgalmi engedély között – az értelmező közleményben foglaltak alapján az következik, hogy az egyik tagállamban érvényesen kiállított ideiglenes forgalmi engedéllyel és ahhoz tartozó ideiglenes rendszámmal ellátott gépjármű – annak érvényességi idején belül – az Európai Unió tagállamainak területén szabadon mozoghat. A közvetett hatály elve alapján a nemzeti bíróságok a

nemzeti jog rendelkezéseit az Irányelv szövegének és céljának fényében kötelesek értelmezni. A Korm. rendelet alkalmazása során tehát figyelemmel kell lenni az Irányelv előzőekben kifejtett szabályaira és értelmezésére.

Hangsúlyozta továbbá a Kúria, hogy a perbeli ügyben egy ideiglenesen, átmenetileg meghatározott célra kiállított ideiglenes forgalmi engedélyről volt szó, amelynek érvényességi ideje öt napra szólt, azon a gépjármű alapadatai fel voltak tüntetve, a német hatóságok által hivatalosan kiállított okiratnak minősült, konkrét célja az volt, hogy azzal a felperes magyarországi lakóhelyére közlekedhessen. Így ezen okirattal szemben alaptalan és indokolatlan volt az alperesi hatóság által támasztott azon követelmény, hogy annak a Bécsi Egyezmény szerinti forgalmi engedély kellékeinek meg kell felelnie.

Kiemelte a Kúria azt is, hogy a Kkt. 1. §-ában rögzített törvényi céllal semmiképp sem állt összhangban a rendőrhatalóság intézkedése. A 2. § (3) bekezdése pedig kifejezetten akként rendelkezik, hogy Magyarország területén külföldi hatósági jelzéssel ellátott járművekre, azok üzembentartójára és vezetőjére a törvény rendelkezéseit annyiban kell alkalmazni, amennyiben jogszabály, nemzetközi szerződés, egyezmény vagy megállapodás másként nem rendelkezik. A Kúria határozata szerint meghaladja a rendőrhatalóság jogalkalmazói kompetenciáját a külföldi hatósági jelzés érvénytelenségének megállapítása, külön vizsgálódás nélkül egy külföldi közokiratról nem állíthatja azt, hogy nem érvényes.

A Korm. rendelet már hivatkozott 47. § (4) bekezdése szerint a Kkt.-ban meghatározott belföldi üzembentartónak a tulajdonába kerülő, külföldön nyilvántartásba vett jármű behozatalától számított legfeljebb harminc napon belül kell kezdeményeznie a jármű származás-ellenőrzési nyilvántartásba vételét és magyarországi forgalomba helyezését. Ezen időszakon belül az Európai Gazdasági Térség más tagállamában a jármű külföldre történő kiviteléhez kiadott érvényes rendszámot a Kkt. 25/B. §-ában meghatározott, a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott magyar hatósági jelzésnek kell tekinteni.

A Kúria álláspontja szerint az alperesi hatóságoknak e rendelkezés alapján, a Kkt. szabályozásának alapul vételével kellett volna eljárnia, az ezzel ellentétes döntés jogszabálysértő volt.

II/3. Előzőek alapján az ORFK – mint az előzőekben ismertetett bírósági ügy alperese – ismerte a Kúria álláspontját a németországi ideiglenes rendszámok törvényes használatával kapcsolatban. A Kúria természetesen az előtte lévő ügy körülményeit vizsgálta, de az irányadó joganyaggal kapcsolatban – ami a társadalom széles körét érintő vagy a közérdek szempontjából kiemelkedő jelentőségű ügyben elvi kérdésekre is kiterjedő határozat lényege – általános érvényű jogi álláspontot fejtett ki.

A panaszos ügyében a Kúria általános érvényű jogi álláspontjának a legfontosabb eleme az, hogy a Bécsi Egyezményre a rendőrség nem hivatkozhat ilyen esetben, illetve a hatályos jogi szabályozás lehetővé teszi az 5 napos németországi ideiglenes rendszám használatát.

A gyakorlat és a rendőrség által megkeresésemre adott válasz tartalma szerint a hatóság – az elvi határozat ellenére – továbbra is ugyanazt a jogi álláspontot képviseli, amelyet a hivatkozott peres eljárásban is képviselt. A Kúria azonban, jogerős ítéletében ezt az érvrendszert nem fogadta el, döntését pedig minden hasonló tényállású ügyben irányadónak tekinti.

Az elvi határozatból tehát az következik, hogy a Kurzzeitkennzeichen – mint ideiglenes német rendszám – használatára az Európai Unió más országaiban, így Magyarországon is törvényes lehetőség van.

A magyar állampolgárok, cégek nagyszámú németországi gépjárművásárlásaira tekintettel aggályosnak tűnik, hogy a Kúria döntését követően is számtalan esetben járhattak el hasonlóan a rendőrhatalóság tagjai, amikor az elvi határozat tartalmát figyelmen kívül hagyva, jogszerűtlenül intézkedtek.

Egy demokratikus jogállamban a jogerős bírósági döntés az érintett feleket – jelen esetben a rendőrhatalóságot – a konkrét ügyben nyilvánvalóan köti, ami nem csupán az ítéletnek a rendelkező részében foglaltakra, hanem az indokolásban rögzített bírósági jogértelmezés figyelembe vételére is vonatkozik. A jogállamiság elve nem csak azt jelenti, hogy a konkrét ügyben végre kell hajtani a bírósági ítéletben foglaltakat, hanem azt is, hogy a későbbi gyakorlat során sem lehet a bírósági jogértelmezéssel – ráadásul bírósági elvi határozattal – ellentétes joggyakorlatot folytatni. Nem egyeztethető össze a jogállamiság elvével – a formál logika szerint pedig visszaélészerűnek minősül – az a gyakorlat, amelynek során a professzionális jogalkalmazónak számító rendvédelmi szerv, rá nézve kötelező, jogerős bírói döntéssel ellentétes jogértelmezést követ.

A Kúria elvi határozata és az abban foglalt jogértelmezési iránymutatás mindenki számára elérhető, azaz nyilvános. Az érintett cégek, magánemberek, mint a vonatkozó normák címzettjei az elvi határozat tartalma alapján okkal bízhatnak abban, hogy a Kurzeitkennzeichen használatával nem követnek el normasértést, így bírságolásukra és a hatósági jelzések eltávolítására nem kell számítaniuk.

Mind ezek alapján megállapítom, hogy az a rendőrségi gyakorlat, ami a hivatkozott jogerős kúriai ítélet meghozatalát, illetve elvi határozatként történő közzétételét követően is, a bírósági értelmezéssel teljesen és nyilvánvalóan ellentétes, jogszabálysértő jogértelmezésen alapul, sérti a tisztességes eljárásból való jogot és a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményét.

Intézkedésem

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság orvoslása és jövőbeni bekövetkezése lehetőségének a megelőzése érdekében – az Ajb. 32. § (1) bekezdése alapján – felkérem az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjét,

- gondoskodjon arról, hogy a jövőben a vizsgált ügyhöz hasonló esetekben a rendőri szervek a Kúria jogértelmezése figyelembe vételével járjanak el, továbbá
- tegyen intézkedést annak érdekében, hogy – a jelentésben megfogalmazottakra tekintettel – a panaszos kapja vissza a vele indokolatlanul megfizettetett helyszíni bírság összegét.

Budapest, 2018. december 14.

